

Az új Lánchid.

— 1914-ben „építik újra“. —

(Saját tudósítónktól.) Ma átmentem a Lánchidon, — pesti ember ezt nem mindennap teszi meg, hacsak nem lakik Budán. Amikor meg már nem pesti.

Átmentünk tehát a Lánchidon s a nemes hid szóltan kőoroszlánja előtt, amelynek hiányzó nyelvéről azt a mesét szötte valamikor a nép, hogy a szobrásza a csonkaság miatt, szegényében és bubánatában a zajló Dunába ölte magát, — a szép és gögös kőoroszlánok előtt önkéntelenül eszünkbe jutott: mi lesz a hiddal, amely városunk oly büszkesége, hogy Pathe Freres újságjának emiatt is érdemes volna ide jönni? Mi lesz a hiddal, mely technikailag a múlt század közepe felé a legmodernebb cselekedet, s formailag, ha néhány kis árisi hid, például a Pont Neuf, versenyre is kel vele: elhagyni nem hagyja el. Sőt e versenyt anynyiban a Lánchid nyeri, hogy a maga nagyszerűségében, monumentalitásában úgy viszonylanak hozzá a szajnaparti, vagy a régi római hidak, mint egy kis, bár kedves és tökéletes lírai dal, az ugyancsak tökéletes szimfóniához.

Két zseniális angol, Adam Clark és Tiemey Clark remeke: mi lesz önnel, meddig megyünk át így a csöndes és virulni kezdő Budára, az ön háborítatlan szépségének élvezetében.

Ez jutott eszünkbe és nem ok nélkül, mialatt a vámszedő serpenyőjében némi lázadó polgári érzéssel dobtuk a négy fillér adót s lent, a vizen, öreg propellerek játszottak.

Ha ugyanis méltóztatnak szívesen és kegyesen emlékezni rá: jó időn át, egész ősszel kísértett a Lánchid kérdése. Átépítése, renoválása, sorsa és jövője. Egyfelől az inéző körök, a kormány bocsátott fel ily értelemben ballonokat. Illetve kommunikékét. Arról, hogy az «eredeti karakterének szemmel-

tartásával», a drága és nemes hidat renováltatni fogja, ötmillió korona pénzt fordítva e közcélt szolgáló munkára. Másfelől pedig azt mondták, hogy ez az átépítés olyan lesz, hogy pályadíjat nyer az a boldog, aki benne a Széchenyikorabeli Lánchidra ismer. S e pont körül aztán harc és vita indult, a bizonyosság és bizonytalanság váltakozó felhőivel. Három párt volt. Az egyik, a kisebb, amely lelkesen védte a hidat. A másik, amely nem törődött vele. A harmadik pedig, amely egy szigorú rendőrfőnök gesztusá-

Iktatószám

Budapestre vonatkozó újságrikkok

Osztályozás

624.2

Szerző

Cím Az új Lánchid.

Forrás:

Pesti napló

Bp-

(Hely)

1913 III/30

Idő

"1913"

Helyszám

val, «bizalmas» aktaként kezelte az ügyet. A viláért ses zólt és tett volna, bátran és őszintén, jobb vagy bal irányban, fehérét vagy feketét. Így folyt, így tartott ez, s egyszerre aztán csönd lett. De azért még mindig senki sem tudott bizonyosat. Pozitív csak az volt, amit az intézők, a hivatalosak semmiféle formában se áptak, s amibe az emberek, úgy látszik, belenyugodtak, vagy beleuntak, hogy a hid új alkatrészeit már csinálják a diósgyőri vasgyárban s hogy az építést az idén, tavasszal kezdik, amikor is a hidat elzárják.

Nos, a tavasz itt van, de ahogy ma a hidon, frissen átrohgtunk, távolról se láttuk az eljárási művelet, a kezdődő bontás és építés előjeleit. S amint ezt avatott helyen megtudtuk, az idén nem is lesz hozzá szerencsénk. Persze azt, hogy miért, már avatott helyen se mondhatták meg csalhatatlan biztossággal. Lehet, hogy az ok, a miniszterelnök, Lukács László fiakkere, mely hogy a Várból a parlamentbe jusson, nem akarja a Margit-hid bár szép, tágas és biztos, de hosszú és kerülő útját választani. A miniszterelnök ugyanis, mint tudnivaló, most szintén várbeli, budai lakos, akit a Lánchid elzárása épp úgy érintene, mint ama kis tisztviselőt, aki a reggeli órákban, álmosan siet át Pestre, a hivatalába. Lehet tehát, hogy ez a személyes természetű, kényelmi motívum az ok, — de a tény mindenesetre az, hogy ami a múlt évben annyira sürgős volt, most nem sürgős. A tény az, hogy az állami hidak igazgatósága szerint, a diósgyőri vasgyárban zavartalanul dolgoznak ugyan tovább a hid új alkatrészein, de az építés eltolódott. S a jövő év, 1914. tavasza előtt nem is kezdődik. Mivelhogy már Budán voltunk, a minisztériumok kö-

zében, az állami hidak igazgatóságánál, az építés terminusának eltolása dacára, az iránt érdeklődtünk, hogy valójában miként áll ez az ügy, a Lánchid kérdése? Mi lesz tulajdonképp és hogyan? Mit csinálnak a tisztelt és kitűnő mérnökök, akikre a Lánchid művészi szépsége van bízva? Ez iránt érdeklődtünk s a miniszteri tanácsos, akivel beszélgettünk s aki a dolgot legjobban ismeri, mert az ő kezén mentek át azok a tervek, amelyek alapján a hid új anyagát készítik, — nyíltan és szívesen teregette ki előttünk az ügy pozitív részleteit. Először röviden hangsúlyozta azt, ami az újraépítésnek ismert oka: a hid anyaga már nem bírja eléggé a forgalmat, kivénült, elhasználódott. Ebbe úgy, ahogy beleenyugodtunk, s jeleztük, hogy az aggodalom és bizonytalanság nem is itt merül fel. Hanem: abban hogy e cím alatt nem arányról-arányra, szögről-szögre, pontról-pontra való kicserélés történik. Nem újra építés, hanem átépítés. Nem a régi anyagnak ugyanolyan méretű, ugyanolyan formájú fel-frissítése, hanem egy szabad, modern mérnökös-kedés, amely a hidba egyszerűen és vigan bele-szerkeszt, — arra való tekintettel, hogy a leg-erősebb teherforgalmat is el kell bírnia, ami pedig, véleményünk szerint nem ok a megbolygatásra. Ezt vetettük közbe, a miniszteri tanácsos szíves tájékoztatása azonban, határozottan cáfoló volt. Kijelentette, hogy a tervek először is benn voltak az Országos Középítési Tanácsban, amelynek építész tagjai bizonyára, sőt feltétlenül tiltakoztak volna, ha a Lánchid régi karakterén, egységes szépségén sérelem történik. A «vandál» szó tehát nincs helyén, de őket nem érinti, teljesen az eredeti, hü, pontos képét fogja tükrözni. Nincs semmi változtatás, csupán a gyakorlati fogják husz centiméterrel ki-

révén ne lehessen elérni. Csak persze ne tegy nek egy, mint például az Opera esetében tett a Magyar Építőművészek Szövetsége, amely «vandálizmus» ellen tiltakozott és kérvényezett akkor, amikor már minden készen volt, s utóbb kislült, hogy ilyesmi nem is történt.

Nos, ennél a husz centiméterrel a riportnak vége van. Azt, hogy mit jelent, mint változtatás:

mérlegelni itt most nem feladatunk. Ha jelent olyasmint, ami ellen tiltakozás emelhető, akkor ez a műszaki és művészeti fórumok és emberek munkája. Lehet azonban, hogy ily nagy dimenziójú építménynél, mint a Lánchid, ez nem vehető észre, mint például a görög templomokon csak jó ké-sőn vették észre a tudósok és építők, hogy az ugynevezett architráv alsó vonala nem vízszintes, hanem bizonyos szög alatt, enyhe ívben hajlik. Mindenesre van olyan változtatás ez, amelynek mellőzését tekintélyes szavu művészek, hozzátűk-